

GİRİŞİMCİLİK TUTKUSU

Canan Öykü DÖNMEZ KARA*

Michael E. Gerber'in Sistem Yayınlarından çıkan kitabı **Girişimcilik Tutkusu** (Orjinal adı ile "*The E-Myth Revisited: Why Most Small Businesses Don't Work and What to Do About It*") "Küçük bir iş kurup, kendi kendinin patronu olmak isteyen herkesin" mutlaka okuması gereken bir kitap olarak karşımıza çıkıyor. Girişimcilik açısından kitabı bu kadar cazip kılan unsur ise Gerber'in iyi bir girişimcinin izlemesi gereken yolları adım adım ve örneklerle açıklıyor olması.

Kitabı özetlemek için belki de yazarın şu cümlesini yeterli olacaktır: "*Bu kitap, olağanüstü bir merak, sürekli yenilenen bir araştırma; içimizde ve dışımızda varolan, hakikat peşinde koşanlarımızı muazzam bir çeşitlilik, sonsuz sürprizler ve anlatılmaz karmaşalarla şaşırtıp büyüleyen güçler dünyasıyla aktif bir bağ kurma olarak görenler için bir rehberdir.*"

Kitap öncelikle bazı yanlışları ortaya koyuyor. "Girişimci, yönetici ve teknisyen kimdir?" sorusuna açıklık getiriliyor. Gerber'e göre; küçük iş kurmayı seçen insanlar genelde bu işi iyi bilen, daha önce maaş karşılığı çalışırken şimdi neden olmasın diye kendine sorarak bu işlere girişen insanlar. Kısacası kendi işini kuranlar genelde teknisyenler. İşin nasıldığını en iyi bilen kişiler. Bu insanların hepsi çalışmayı ve üretmeyi seven, bununla mutlu olan, yetenekli bireyler ve iş kurmalarındaki temel amaç kendilerini işlerine bir başka ifade ile en iyi bildikleri ve yaptıkları şeye odaklayacak olmaları.

Kitabın tüm kurgusu Sarah adında bir teknisyenin en iyi bildiği iş olan pasta yapmaktan yola çıkarak bir pastane açması üzerine inşa ediliyor. Sarah hep başkalarının yanında maaşla çalışmış ve hayattaki en büyük sevgisinin pasta yapmak olduğunu düşünen bir kişiye, sevdiği işi neden başkasının yanında yaptığını, neden kendi işini kurmadığını sorgulayarak bir pastane açıyor. Ancak çok geçmeden bir pastane açmanın sadece pasta yapmaktan ibaret olmadığını anlıyor. Çünkü Sarah mutlu bir şekilde mutfağında pastalarını yaparken daha önce çalıştığı işyerindeki diğer işleri yürüten başka kişilerin olduğunu ancak kendi işini kurunca anlıyor. Gerçeklerle yüzleşerek çıkış yolları arayan Sarah kendine yardımcıları

* Arş. Gör. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga İ.İ.B.F. ,Çal. Eko. ve End. İlişk. Bölümü

tutuyor, elemanlar çalıştırmaya başlıyor; ancak kendini hala bir teknisyen olarak görmesi ve öyle davranması yanında çalışanların da zamanla işten ayrılmalarına sebep oluyor. İşyerinde yapayalnız kalan Sarah o en sevdiği ve en iyi bildiği şeyden (pasta yapmak) bile zevk almamaya başlıyor. Birçok küçük işletmenin başına geldiği gibi kısa sürede işyerini kapatma yolunda ilerliyor.

Sarah ve benzer durumda olan bir diğer ifade ile teknisyenlikten gelip bir işyeri sahibi olan kişilerin zamanla yaşadıkları bunalımdan nasıl kurtulacakları kitabın içeriğini oluşturuyor. Sarah'nın gerçek bir patron olabilmesi için neler yapacağı ve işini kademe kademe nasıl geliştireceği anlatılarak iyi bir girişimcide olması gereken özellikler açıklanıyor. Yazara göre işyeri sahibinin özellikleri yaptığı işe de yansıtacaktır. Eğer kişinin düşünceleri tutarsızsa işi de düzgün yürümeyecektir, plansız ve dağınıksa işi de plansız ve dağınık olacaktır, hırslıysa çalışanları da açgözlü davranacaktır, işiyle ilgili bilgisi eksikse sınırlılıklar işine de yansıtacaktır. Bu sebeple yazara göre işi geliştirmek için önce kişinin kendini değiştirmesi gereklidir. Yapılması gereken ilk değişiklik ise, bir işyerinin gerçekten ne olduğu ve o işyerini çalıştırmak için nelerin yapılması gerektiğinin belirlenmesidir.

Gerber bir iş kurmak için üç şeyin gerekli olduğu üzerinde duruyor. Birincisi iyi bir teknisyen olmak; çünkü iyi bir teknisyen olmadan iş ve üretim gerçekleşmez. İkincisi yönetici olmak; çünkü yönetici elemanları seçmek, organize etmek, işleri belirli bir zamanda bitirmek gibi görevleri doğru bir şekilde yerine getirebilir. Üçüncüsü girişimci, çünkü girişimci hedefleri koymak, işi o hedefe doğru yönlendirmek hususlarını gerçekleştirecektir.

Kitap işyeri sahibinin içinde girişimci yoksa, teknisyen kişiliği ölene kadar çalışıp üretmeye devam edeceği ve tükendiği noktada da işin sona ereceği fikrini savunmaktadır. Görüldüğü gibi yalnızca girişimci ve teknisyen olmak da yetmiyor. Çünkü birinin işlerin bittiğini görmesi, para giriş çıkışlarına bakması lazım. Girişimci, yönetici ve teknisyen analizi üç bölümden oluşan kitabın ilk bölümünü oluşturuyor.

Kitabın ikinci bölümünde yeni işletme anlayışından bahsediliyor. Yeni işletme anlayışı anlatılmaya çalışılırken Mc Donald's örneğinden yola çıkılarak, Mc Donald's'ı diğer benzer firmalardan ayıran özellikler vurgulanıyor. Mc Donald's örneği özellikle işletme modelinin geliştirilmesinde değer yaratmanın, vasıfsız insanları çalıştırarak eğitmenin, kaoslardan arınmış düzenli bir işyeri oluşturmanın, istikrarı sağlama ve ürünlerde standardı yakalama zorluklarının nasıl aşılabileceğinin anlaşılmasında oldukça yardımcı olmaktadır. Kısacası Mc Donald's

örneğinden yola çıkılarak model geliştirmede izlenecek yol ikinci bölümde ortaya konuyor.

Kitabın üçüncü ve son bölümünde ise işyerinin izlediği yöntemler, oluşturduğu stratejik planlama, işyerinin planlama çerçevesinde parasal zorlukları aşma yolları (bütçeyi ayarlamak), işletmenin parasal standardın devamı için tekrar dizayn edilmesi, çalışan kişilerin örgütlenmesi, işletmenin hedefleri çerçevesinde organize edilmesi, yönetim stratejisinin geliştirilmesi, pazarlama, organizasyon, sistem stratejilerinin belirlenmesi ve belki de en önemli faktörler olan işyerinin başlıca amacı ve stratejik hedeflerinin oluşturulması üzerinde durulmaktadır.

Sonuç olarak, bir iş kurmak yalnızca o işin nasıl yapıldığını bilmekle bitmez. Aynı zamanda işin idaresi ve yeni fikirlerin oluşturulması da gerekir. Herkes bir işyeri açamaz. Açsa da başarılı olamayabilir. Ancak girişimcilik, yöneticilik ve teknisyenlik özelliklerine sahip olan kişiler işyeri açabilir. Üç özellikten birine sahip olmayanlar kurdukları işi yalnızca bir süre yürütebilirler sonunda ise o işyerini kapatmak durumunda kalırlar. İşiyle ilgili planlamalar yapmayan, düzen kurmayan, istikrarlı olmayan, kendini geliştirmeyen, bilgisini artırmayan kişiler başarısızlığa mahkumdur.

Başlangıçta kitap her ne kadar anlaşılması zor gibi gözükse de; Michael E. Gerber'in iyi bir girişimci olma yolunda verdiği tavsiyeler ve örneklemler kitapta sayfalar ilerledikçe bir bağımlılık hissi uyandırıyor. Kitabı bitirdiğinizde ise en iyi yaptığınız işi düşünerek: Kendi işimi kurma girişimi oldukça cazip, neden olmasın?, sorusunu kendinize sormaktan geri duramıyorsunuz.